

Verslag van de commissie Omgevingsvisie van 11 september 2019

Voorzitter:

mw. T. Koelewijn

Aanwezig:

ir. H.P. van Essen (gedeputeerde), A.J. Schaddelee (gedeputeerde), S.A. Berlijn (FvD), mw. W.A. de Boer-Leijnsma (PvdA), mw. E.J. Broere (PVV), mw. H. Chidi (D66), G. Çoban (DENK), J.A. de Harder (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. M. de Jong (GroenLinks), dr. A. Karatas (GroenLinks), mw. M. Lejeune-Koster (PvdA), mw. M.W.J. Maasdam-Hoevers (CDA), mw. O. de Man (VVD), ing. D.A. Oude Wesselink (GroenLinks), mw. H.J. Rikkoert MSc (ChristenUnie), mr. S.M. Sijbrandij (VVD), W. Ubaghs (PVV), mw. mr. S.F. van Ulzen (VVD), mw. ir. M. de Widt (D66)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

dr. R. Poort (griffier), M.J. Strijbos-Vermeulen (verslag)

1. OPENING EN ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Koelewijn, opent de vergadering met een woord van welkom.

Aansluitend aan de vergadering is de infosessie Rode Contouren. Het streven is om te vergaderen tot 20.30 uur. Om die reden wordt een spreektijdenregeling toegepast. Als het noodzakelijk blijkt om iets langer te vergaderen, dan zal daar ruimte voor zijn.

1.2 Vaststelling agenda

De agenda wordt conform vastgesteld.

1.3 Mededelingen

De voorzitter wijst op twee bijeenkomsten. Op 12 september is om 19.00 uur een bijeenkomst over de NOVI in het Provinciehuis, georganiseerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Meer informatie is te vinden op de website van de NOVI.

De voorzitter herinnert aan de jongerenbijeenkomst op 19 september in het Provinciehuis. Deze begint om 18.30 uur.

1.4 Rondvraag

Hier wordt geen gebruik van gemaakt.

1.5 [Verslag commissie Omgevingsvisie 17 juli 2019](#)

In de vorige vergadering is het PCL-advies benoemd. Mevrouw Rikkoert vraagt of het mogelijk is om naar aanleiding van het PCL-advies en de reactie van GS hierop een expertmeeting te organiseren. Gedeputeerde Van Essen vindt de suggestie interessant. In de commissie RGW is voorgesteld en afgesproken dat een bijeenkomst wordt georganiseerd waarin van gedachten gewisseld kan worden over het advies. Een expertmeeting heeft een ander karakter, wellicht kan dit gecombineerd worden. Voor mevrouw Rikkoert was de afspraak in RGW niet helder. Het gaat haar erom dat dit punt in één van de commissies naar voren is gekomen.

Gedeputeerde Van Essen zegt toe dat er, in overleg met de PCL, een sessie komt over hun advies.

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

1.6 [Termijnagenda](#)

De voorzitter deelt mee dat de Termijnagenda gereviseerd zal worden voor de volgende vergadering, ook wordt hij aangevuld met geplande bijeenkomsten.

Zij vraagt de gedeputeerde in te gaan op een aantal toezeggingen uit de Termijnagenda.

Gedeputeerde Van Essen gaat in op de eerste toezegging, *'gedeputeerde zal nagaan hoe met gemeenten om te gaan om de wederzijdse voeding/positieve beïnvloeding tot stand te brengen'*. Hiervoor is de Regiodialoog opgezet op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. De provincie is ook aangesloten bij regionale processen, zoals de REP in de U16. In de vergadering van 16 oktober wordt de Gebiedsvisie geagendeerd.

Het vierde punt op de pagina betreft het betrekken van inwoners bij de participatie. Hij heeft hierover vrij veel informatie en zal die middels een memo delen met de commissieleden.

De andere punten en de moties zullen zo spoedig mogelijk bijgewerkt worden.

Mevrouw Chidi vindt de memo een prima voorstel. Ze doet daarnaast een appèl op de gedeputeerde om de inwoners, en zeker de unusual suspects die niet betrokken kunnen worden bij dit soort processen, er toch in een vroeg stadium bij te betrekken. Dit moet nu worden opgepakt.

Gedeputeerde Van Essen herinnert eraan dat er een vrij uitgebreid participatieproces is geweest in het kader van het opstellen van Horizon 2040. Er is besloten om dat niet in zijn geheel te herhalen en dit in afgeslankte vorm te doen bij het opstellen van de Omgevingsvisie.

Als mevrouw Chidi suggesties heeft naar aanleiding van de memo, hoort hij dit graag.

De heer Karatas wijst erop dat in de eerste tabel van de Termijnagenda twee data worden genoemd, 16 oktober en 27 november. Daarachter staat 'ter kennisname punten' en 'werkbezoeken'. Hij heeft terugggezocht waar dit over ging en zou de informatie in het overzicht opgenomen willen hebben.

De voorzitter deelt mee dat de revisie van de Termijnagenda ook deze punten betreft.

Gedeputeerde Van Essen laat weten dat, in overleg met de voorzitter, een informatieve commissie Omgevingsvisie wordt gepland op de avond van 13 november. Dit is wenselijk in verband met de planning om te komen tot een Omgevingsvisie in het college.

Op 29 oktober is er een participatiebijeenkomst met volksvertegenwoordigers. De uitnodiging is verstuurd namens het college en de commissie Omgevingsvisie.

2. TER BESPREKING

2.1 [SV Programma U Ned – no regret maatregelen, uitgangspunten en beoordelingskader](#)

De heer Oude Wesselink vraagt naar aanleiding van bijlage 1 hoe de verdeling wordt als de maatregelen duurder zijn dan de €45 miljoen.

In bijlage 2 wordt onder de titel 'Werken, context' in de laatste alinea gesproken over sterke groei en de vraag naar woningen, dit zou gepaard gaan met groei van werkgelegenheid. Het is de heer Karatas niet duidelijk wat de causaliteit is. GroenLinks zou op dit punt graag een toelichting krijgen.

Men kan 'groei' op allerlei manier insteken. Zijn fractie hoopt op een groei die gepaard gaat met een 'groen' economische groei, een circulaire economie. Een dergelijk taalgebruik is weinig te vinden in het stuk. Hij hoort graag waarom niet, het is een opgave waar men allemaal voor wil staan.

De heer Oude Wesselink vraagt aandacht voor circulariteit. In het coalitieakkoord is afgesproken dat bij publieke investeringen wordt gekozen voor circulair, ook als het niet de goedkoopste optie is. GroenLinks vraagt zich af of bij de voorgestelde no regret-maatregelen ook gebruik gemaakt wordt van circulaire bouwtechnieken en duurzame materialen. Rijkswaterstaat houdt zich inmiddels ook bezig met circulair bouwen en heeft hierover leiddraden gepresenteerd.

In het hoofdstuk 'Bereikbaarheid, context' van bijlage 2 wordt een indicator genoemd voor duurzame mobiliteit. Daarbij wordt alleen CO2 concreet genoemd, terwijl er meer belangrijke indicatoren zijn, bijvoorbeeld fijnstof en stikstof.

In bijlage 2 worden diverse doelen gekwantificeerd. Hij vraagt of die uiteindelijk worden vertaald in indicatoren zodat daarmee inzicht wordt verkregen in wat precies wordt verstaan onder deze doelen.

Mevrouw Rikkoert deelt mee dat de ChristenUnie de volgende vragen heeft.

U Ned richt zich voornamelijk op de stad en legt een claim van €15 miljoen neer. Hoe kan ervoor worden gezorgd dat ook andere gemeenten hiervan profiteren?

In de stukken wordt een aantal harde getallen genoemd. Zij vraagt hoe die getallen rond woningbouw, bedrijventerreinen en groene recreatie in de uitgangspuntennotitie zich verhouden tot de zoekende houding van de provincie. Is er een resultaatverplichting, moeten de aantallen gehaald worden? In hoeverre zijn de getallen vloeibaar?

Zij informeert naar hoe het onderzoek van de provincie naar de uitleglocaties zich verhoudt tot U Ned, die het locatieonderzoek van de U10 als uitgangspunt neemt.

Een aantal grote transities moeten hun plek vinden in de Omgevingsvisie. Het is een enorme opdracht. Zij spreekt haar zorg uit over hoe dit gerealiseerd kan worden. Herkent het college dit?

Mevrouw Chidi sluit zich bij een vraag aan bij GroenLinks Zij heeft de volgende vragen.

Het programma U Ned is een samenwerking van het Rijk, U10 en de provincie. Het gaat daarbij om wonen, werken en bereikbaarheid. Wat voorligt is een voorstel tot het nemen van twee besluiten omtrent het thema bereikbaarheid. Is het niet een gemiste kans dat het een deelbesluit is op dat gebied, waar blijven de thema's wonen en werken? Was het niet beter geweest om, in het kader van een integrale kijk, alvast een aantal van die thema's door te vertalen?

De drie partijen dragen elk €15 miljoen bij. De Staten weten inmiddels dat projecten op het gebied van mobiliteit kans hebben op overschrijding van de begroting. Hoe wordt daarmee omgegaan, is het budget leidend of zijn de maatregelen bedoeld in bijlage 1 leidend?

Mevrouw Maasdam brengt naar voren dat het CDA enigszins verrast was over de agendering van het onderwerp deze avond. In de commissie M&M is deze middag het belangrijkste al besproken, namelijk het Toekomstbeeld OV midden Nederland. Zij zou graag zien dat het project goed ingevlochten wordt in U Ned, dat de rapportagelijnen naar de commissies helder worden en dat er een goede timetable met go no go momenten komt.

De heer Sijbrandij verwijst naar het dictum 'kennis te nemen van de inhoud van de no regret maatregelen' en vraagt wat dit betekent. Committeren de commissieleden zich aan de maatregelen? Er wordt €15 miljoen gealloceerd, maar stemmen de leden impliciet in met de inhoud? Hij vraagt of het niet juist was geweest als de raden zich eerst over de no regret maatregelen uitgesproken hadden en dat dan pas de provincie het geld eraan alloceert. Het lijkt erop alsof de provincie een impliciet besluit neemt en dat de raden min of meer gedwongen worden om ermee in te stemmen. Dit voelt wat vreemd en hij vraagt de gedeputeerde om een toelichting.

Wat precies een no regret maatregel is, is nog niet besproken. De VVD kan zich niet voorstellen dat het onttrekken van de Kardinaal de Jongweg aan het gewone verkeer en er OV van maken een no regret is.

Er staat een aantal mooie punten in het beoordelingskader van het MIRT-onderzoek. Spreker vraagt wat nu precies wordt vastgesteld. Stel een onderzoek scoort op de bovenste twee punten en op de onderste drie punten niet, wat betekent dit dan? Zit er een weging onder? Moet het aan alle punten voldoen of aan een aantal?

Als hoofddoel wordt genoemd: 'Het bevorderen van een gezonde, duurzame, energieke regio.' De VVD vindt dit vreemd en vraagt hoe de gedeputeerde hiernaar kijkt.

De heer Ijsbrandij vroeg zich af waarom niet eerst de raden zich buigen over de no regret maatregelen. Volgens de heer Oude Wesselink worden er geen besluiten genomen over de maatregelen zelf, alleen het geld wordt met dit doel beschikbaar gesteld.

De heer Sijbrandij vult dit aan met de vraag wat precies de positie van de Staten is.

Er staan mooie punten in de uitgangspuntennotitie. Het is wel veel, door de bomen ziet men het bos niet meer. Zijn vraag is wat precies wordt vastgesteld en in hoeverre dit nog fluïde is. Zo staat in de laatste zin op de laatste pagina dat als er nieuwe inzichten komen, de modellen worden verrijkt.

Mevrouw De Man leest in het stuk 'verrijken met' of 'aansluiten bij de RES'. Het is volgens haar meer faciliterend optreden op wat er uit de RES komt. Zij vraagt of dit juist is.

Het is U10 en U16, maar als de uitgangspuntennotitie vastgesteld wordt, wordt die dan één op één opgenomen in de Omgevingsvisie? Het wordt in de commissie Omgevingsvisie behandeld.

Er wordt duidelijk gesproken over 550 hectare aan nieuw groen. Zij spreekt de hoop uit dat dit niet van de landbouw af gaat.

Mevrouw Hoek vraagt of dit het totale bedrag per project betreft of dat het een gedeelte is van de subsidie en de gemeente de rest moet betalen. Meestal is de regeling 20% provincie en 80% gemeente. Zij wijst erop dat het gemeenteground is en vraagt of de provincie hier het recht toe heeft. Dit alles heeft met verbeteringen te maken op het gebied van het openbaar vervoer, een station, een weg naar het station. Haar fractie vindt dit wat vaag.

De U10 en U16 gemeenten zijn erin opgenomen. Zij heeft onlangs gevraagd hoe het zit met de €14 miljoen die naar de Uithoflijn is gegaan, welk bedrag komt terug naar de gemeenten? Het antwoord was toen dat het in de begroting zit. Maar dit komt natuurlijk terug in de begroting. Kan een gedeelte ervan gelinkt worden aan de toezeggingen van de BRU-gelden? Waar komt dit geld vandaan?

Deze ochtend is over de RESsen gesproken, deze avond over de Omgevingsvisie. Dit heeft veel met elkaar te maken en de heer Berlijn vraagt zich af hoe en wanneer dit in elkaar gepast wordt. Hij vraagt de gedeputeerde of dit alles niet langs elkaar heen gaat.

De heer Hazeleger vindt de no regret maatregelen er goed uitzien. Hierover is goed nagedacht. Hij vraagt in hoeverre hier inwoners en gemeenten (afgezien van de stad Utrecht) bij betrokken zijn. Hebben gemeenten als Zeist en Amersfoort meegedacht en zijn ze hierin betrokken?

Bij zijn vraag over bijlage 2 en 3 sluit spreker zich aan bij FvD. Er wordt van alles opgeschreven vanuit de stad Utrecht en vanuit de regio U10. Zijn de Staten gedrongen om dat in de Omgevingsvisie op te nemen omdat het binnen U Ned is afgesproken? Spreker spreekt hier zijn zorg over uit. De provincie wordt dan gediceerd door de U10 en indirect door de stad Utrecht.

Hij onderstreept de vraag van de VVD: bij de uitgangspunten van groen wordt in bijlage 2 nadrukkelijk gezegd dat er ruimte is voor de landbouw. Hij vraagt zich af wat daarvan overblijft bij een ambitie van 550 hectare groen en vraagt waar de ruimte hiervoor vandaan komt.

Bijlage 3: spreker gaat akkoord met het maken van afspraken op Rijksniveau over de verkeersproblematiek, hij waardeert het dat er meer auto in zit dan in de no regret maatregelen. Maar als met de stad Utrecht en het Rijk wordt gesproken over het bevorderen van een gezonde leefstijl en dergelijk zaken, dan vraagt hij zich af of dit nog het juiste niveau is.

Mevrouw Broere sluit zich aan bij de bijdrage van de SGP.

Gedeputeerde Van Essen dankt de commissie voor de vele vragen.

Hij schetst de context van het onderwerp. U Ned is een samenwerking tussen Rijk en regio. Ook de provincie is hier partij in. De voorliggend onderwerpen zijn het resultaat en de invulling van die samenwerking. De besluitvorming ligt bij de raden bij het Rijk en bij de Staten. Dat betekent dat de punten die de Staten meegeven meegenomen kunnen worden in het bestuurlijk overleg met de andere partijen om zo verder richting te geven aan het programma.

Het programma gaat over de integrale opgave in de regio. Het gaat voor een groot deel over investeringen in mobiliteit, met verschillende tijdhorizons en verschil in omvang. In de vorige Statenperiode hebben de Staten besluiten genomen over de korte termijn aanpak. Wat nu voorligt, zijn de no regret maatregelen. Deze kwamen in de gezamenlijke inventarisatie met Rijk en

gemeenten naar voren als maatregelen die sowieso nuttig zijn en een belangrijke bijdrage leveren aan de grote bereikbaarheidsopgave in de regio, ook in relatie tot de verstedelijkingsopgave. Een aantal van de grote knelpunten heeft te maken met het overvol raken van Utrecht Centraal en met de bereikbaarheid van het Science Park. Dat zijn belangrijke doelen waarop de maatregelen gericht zijn. De no regret maatregelen zijn een eerste pakket maatregelen dat hieraan bijdraagt. De heer Hazeleger kan dit volgen. Maar in bijlage 3, het beoordelingskader, gaat het ineens over 'het bevorderen van een gezonde, duurzame en energieke regio', dan gaat het over 'het bevorderen van een gezonde leefstijl', het gaat over klimaatadaptatie. Spreker mist dan de link. Gedeputeerde Van Essen had zijn betoog nog niet afgerond. Het no regret pakket is een uitvloeisel van de pre-verkenning die is uitgevoerd. Het is een pakket maatregelen waarvan ook het Rijk heeft gezegd dat het goede maatregelen zijn waar het geld in wil steken. Uiteraard moeten de andere partijen ook instemmen met het pakket.

De heer Sijbrandij vraagt wat er gebeurt als de gemeenteraad tegen bijvoorbeeld de Kardinaal de Jongweg als no regret maatregel stemt. De raad heeft de maatregelen nog niet gezien. Gedeputeerde Van Essen neemt aan dat de raad de maatregelen ook gezien heeft. De timing is aan het college in Utrecht. Als een van de partijen van mening is dat het pakket fundamenteel gewijzigd moet worden, dan zal dit onderdeel worden van het bestuurlijk overleg. De heer Sijbrandij vraagt of de provincie een van de drie partijen is, aan de Staten wordt geen instemming gevraagd. Gedeputeerde Van Essen benadrukt dat de provincie wel een van de drie partijen is. Het geld voor de no regret maatregelen is eerder gereserveerd. Dat is de reden waarom het voorstel deze vorm heeft. De Staten hebben het mandaat, gaan over hun budgetrecht. Hierover is eerder besloten.

Gedeputeerde Van Essen vervolgt de beantwoording van de vragen. Er is een pre-verkenning geweest die ten doel had om tot een verkenning te komen. Bij de MIRT betekent een verkenning dat het Rijk vervolgens geld reserveert voor projecten. Hopelijk kan hier in het najaar in het bestuurlijk overleg met het Rijk vervolg aan gegeven worden. Daarnaast is er het MIRT-onderzoek voor de langere termijn. Daar geldt het afwegingskader uit de bijlage. Er werd gevraagd naar wat de samenhang is tussen U Ned, POVI, RES en REP. De POVI, Provinciale Omgevingsvisie, is provinciaal beleid. Daar gaan de Staten over. Gemeenten bepalen dus niet wat er in de POVI komt. Het betekent dus niet dat de criteria uit de voorliggende stukken criteria zijn die leidend zijn in de Omgevingsvisie. Er zullen wel overeenkomsten zijn met wat de Staten in het Koersdocument voor de Omgevingsvisie hebben bepaald. Dat is prettig, want het betekent dat wat in U Ned gebeurt, goed aansluit bij de koers die gekozen gaat worden voor de Omgevingsvisie. Daarnaast is er het REP-proces. Dit is het proces van de gezamenlijke U16-gemeenten om tot keuzes te komen tot verstedelijking in de U16. Dat heeft een groot raakvlak met de POVI en met U Ned omdat het in U Ned ook gaat om investeringen, waarbij het Rijk hard nodig is. Het zijn verschillende processen. U Ned is een samenwerking tussen Rijk en regio, zeker in het licht van de verstedelijkingsopgave en met nadrukkelijk de mobiliteitsinvestering in beeld. Het REP is het proces van de U16-gemeenten om gezamenlijk tot een beeld te komen van verstedelijking. De POVI is de kaderstelling die de provincie vaststelt. Er zitten kruisverbanden tussen. Een daarvan is dat het onderzoek dat plaatsvindt in U Ned, dat samen met het Rijk gebeurt en waar ongeveer 100 mensen van verschillende organisaties bij betrokken zijn, een diepgravende inventarisatie is die een beeld moet geven van de verschillende verstedelijkingsroutes, van wat die routes betekenen voor de verschillende criteria. De provincie kan dankbaar gebruik maken van de resultaten bij het opstellen van de POVI.

De gedeputeerde legt goed uit dat het verschillende instanties zijn en dat ze goed samenwerken. Mevrouw De Man stelt dat het er uiteindelijk om gaat dat de Staten een besluit hierover nemen. Zij wil weten op welke manier dit doorwerkt in de Omgevingswet. Zij geeft een akkoord op een los

verband dat maar een gedeelte van de provincie is. De maatregelen die hierin worden onderzocht, worden op geen enkele manier in een groter verband buiten die regio onderzocht. Zij wil niet dat de Staten zich hiermee vastleggen of een soort toezegging doen dat deze voorstellen door de Staten meegenomen zullen worden.

Gedeputeerde Van Essen zegt dat dit niet aan de orde is. Het is niet zo dat de Staten zich hiermee committeren aan bepaalde keuzes voor de Omgevingsvisie. Het Koersdocument is daarvoor leidend. Uit dit U Ned-onderzoek komt informatie waarmee de provincie haar voordeel kan doen bij het maken van keuzes met betrekking tot verstedelijking in de regio. Dat is de volgorde der dingen. De Omgevingsvisie is echt een provinciaal document. Bij wat de provincie opneemt in de Omgevingsvisie, is de provincie wel afhankelijk van investeringen die het Rijk wil doen. Als het Rijk de geldkraan dichtdraait bij het openbaar vervoer, dan heeft dit grote consequenties voor de mogelijkheden die er in de regio zijn om verder te verstedelijken. In die zin hebben de twee wel degelijk met elkaar te maken. Het is niet zo dat de uitgangspunten in de bijlagen ook de uitgangspunten zijn voor de POVI. Het zijn de uitgangspunten voor het onderzoek dat in de U Ned-samenwerking gebeurt.

Volgens de heer Hazeleger is wat het ingewikkeld maakt het feit dat de provincie mag zeggen waar gebouwd gaat worden. Als hij echter bijlage 2 leest, dan ziet hij hier het uitgangspunt van het MIRT-onderzoek. Maar wie leidt dat onderzoek? De stad Utrecht. De Staten leggen zich wel vast met deze uitgangspunten. Bij de vaststelling van de Omgevingsvisie kunnen de Staten niet ineens andere uitgangspunten nemen. Dan zou de provincie een onbetrouwbare partner zijn. Hoe houdt de provincie de regio?

Gedeputeerde Van Essen ziet veel overlap tussen wat in het Koersdocument staat en wat in de uitgangspunten is opgenomen. Het is niet een totaal andere richting. Ook het Koersdocument kent uitgangspunten rond gezond stedelijk leven.

De heer Hazeleger heeft gelijk, enige consistentie is wenselijk. De verschillende varianten gaan beoordeeld worden op en vergeleken worden met de uitgangspunten voor de analyse van het Rijk. In die zin is het relevant. De provincie is er niet tot aan de letter aan gehouden in de Omgevingsvisie, als ze andere keuzes wil maken, is ze daar vrij in.

Gedeputeerde Van Essen vervolgt de beantwoording van de vragen.

Meerdere fracties informeerden naar wat er gedaan wordt als het duurder wordt. In principe is de verdeling driemaal €15 miljoen. Als het duurder wordt, zullen hier nieuwe bestuurlijke afspraken over gemaakt moeten worden. Er is niet een verdeelsleutel voor afgesproken en het is niet zo dat dit geld beschikbaar is.

De gedeputeerde antwoordt dat er sprake kan zijn van overschrijding van het budget, het is aannemelijk in dergelijke projecten. Mevrouw Chidi geeft aan dat haar fractie daar geen genoegen mee kan nemen. De financiële paragraaf is karig. Haar fractie zou graag meer randvoorwaarden zien. Gedeputeerde Van Essen stelt dat zorgvuldige afspraken rond financiën cruciaal zijn bij dit soort afspraken. Als er meer kosten aan de orde zouden zijn, moeten daar goede afspraken over zijn. De eerste stap zou dan een herprioritering zijn. Hij zegt toe dat de Staten hierover een memo zullen ontvangen met meer informatie.

Gedeputeerde Van Essen vervolgt de beantwoording van de vragen.

GroenLinks vraagt naar duurzaamheid en naar wat voor werkgelegenheid het betreft. De vraag gaat over de aard van de ontwikkeling. Deze zaken moeten in het beleid hun beslag krijgen en die in de Omgevingsvisie kunnen landen. Het betreft hier de ruimtelijke kant. In het al genoemde 'gezond stedelijk leven' klinkt duurzaamheid al door, sterker nog, het is een basis van de uitgangspunten. Er wordt aandacht gevraagd voor circulariteit in het bouwen. Dat is een interessante suggestie. De gedeputeerde zegt toe dat hiervoor in het bestuurlijk overleg aandacht wordt gevraagd bij de verdere uitwerking van plannen: hoe kan circulariteit onderdeel zijn van de uiteindelijke aanbesteding?

Op de vraag waarom alleen CO2 genoemd wordt, antwoordt de gedeputeerde dat dit punt terugkomt in het beoordelingskader. Onder 'Doelstellingen, gezonde en duurzame regio' zitten indicatoren op het gebied van geluid en emissies.

Er zitten in het no regret-pakket ook maatregelen voor andere gemeenten. Het is belangrijk om te beseffen dat U Ned, ook in de samenwerking met het Rijk, zich focust op de knelpunten van wat men kan noemen nationaal belang. Utrecht Centraal en de bereikbaarheid van Science Park zijn van nationaal belang. Het gaat ook om de gemeenten Zeist en Nieuwegein. Inwoners elders in de provincie profiteren van het oplossen van de knelpunten.

Wat het onderzoek naar uitleglocaties betreft: dit zeer uitvoerige onderzoek naar de verschillende verstedelijkingsmodellen is belangrijke input voor de keuzes van de provincie in het kader van de POVI. Vandaar de meer integrale criteria bij de benadering van wonen, werken en bereikbaarheid. Het onderwerp wordt niet in de commissie M&M geagendeerd omdat het om een integrale opgave gaat. Er is een sterke relatie tussen U Ned en de Omgevingsvisie, daarom valt het onder de portefeuille van gedeputeerde Van Essen en wordt het geagendeerd in de commissie Omgevingsvisie.

In overleg met de voorzitter en de griffie kan misschien nog eens goed gekeken worden naar een timetable met meer helderheid over beslissingen en naar de informatiestroom tussen commissies. De gedeputeerde zegt toe dat zal worden bekeken wat hiervoor nodig is.

De vraag werd gesteld waarover de commissie nu eigenlijk besluit. Wat betekent 'Kennismaken van de maatregelen', moet de commissie niet eerst op de raden en de Staten wachten? Ook de raden krijgen dit uiteraard voorgelegd. Aan de Staten wordt gevraagd om akkoord te gaan met het starten met de uitwerking van deze maatregelen. Na instemming van de Staten en de anderen zullen de startbesluiten voor de no regret maatregelen in samenspraak met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de andere partners worden uitgewerkt tot inhoudelijke projectvoorstellen. Dat is de vervolgstap. Indien de gemeente bevoegd gezag is voor de maatregelen, dan ligt de besluitvorming bij de betreffende raad. Alleen de raad van de stad Utrecht betaalt mee aan de maatregelen, andere U16-raden niet. Maar als het op hun grondgebied is, hebben zij daar uiteraard wat over te zeggen.

De provinciale bedragen hiervoor zijn al onderdeel van de begroting.

De naam zegt het al, de no regret maatregelen zijn eerder uit de pre-verkenning naar voren gekomen als maatregelen die sowieso verstandig zijn. Dit helpt de bereikbaarheid van de regio verbeteren.

Op de vraag of er een weging is tussen de vele criteria, antwoordt de gedeputeerde dat er niet een echte wegingssystematiek achter zit. Het geeft een veelheid aan informatie bij het onderzoek naar hoe de verschillende verstedelijkingsrichtingen scoren op de criteria. De criteria zijn voor de POVI relevant, dus de provincie zal hier haar voordeel mee doen.

Er is geen sprake van subsidie. Dit zijn de kosten per maatregel.

De €14 miljoen BRU-gelden zijn destijds gebruikt voor het tekort van de Uithoflijn, voor een deel is dit bedrag via het Mobiliteitsplan weer aangevuld. Dat staat los van dit besluit en los van deze commissie. Het is meer een onderwerp voor de commissie M&M.

De U16-gemeenten zijn vertegenwoordigd in de Programmaraad U Ned, de bestuurlijke tafel. Dat is dus niet alleen de stad Utrecht.

Gedeputeerde Schaddelee beantwoordt de vraag over de BRU-gelden. De BRU-projecten zitten niet in deze plannen en ook de gelden niet. De gelden zijn uiteindelijk teruggedaan naar het actuele Mobiliteitsplan en hebben vooral betrekking op fietsmaatregelen.

Mevrouw Lejeune heeft het antwoord op de vraag wat precies besloten wordt, afgewacht. Zij heeft het antwoord nog niet gehoord. In het dictum staat dat de Staten kennismaken van de inhoud van de no regret maatregelen. Zij vraagt of daaruit opgemaakt mag worden dat over de inhoud van de no regret maatregelen niets meer gezegd mag worden, dat dit binnen U Ned zo is afgesproken. Mogen de U10 gemeenten hierop amenderen? De provincie stelt hiervoor €15 miljoen beschikbaar. Mocht

het toch anders worden, wat is dan de consequentie voor de €15 miljoen? De Staten nemen kennis van de maatregelen maar stemmen in met de bijdrage.

Gedeputeerde Van Essen zal terugkomen op deze vraag. Het is op dit moment niet duidelijk of de no regret maatregelen óf de kortetermijnmaatregelen al afgesproken zijn in het BO MIRT van 2018. Dit is destijds teruggekoppeld in een Statenbrief. Het budget is al eerder toegekend. De gedeputeerde zegt toe dat hij hier na de vergadering op terug zal komen.

Mevrouw Lejeune vraagt waarom, als het budget al is toegekend, de Staten in het voorstel wordt gevraagd om een budget van €15 miljoen toe te kennen. Blijkbaar moet dat nog worden gedaan. Zij zou hier graag meer duidelijkheid over krijgen, eventueel schriftelijk.

Gedeputeerde Van Essen zegt toe dat de vragen schriftelijk beantwoord zullen worden.

Mevrouw De Man herinnert aan haar vraag over natuurontwikkeling die niet van de landbouw af zou moeten gaan. De natuurontwikkeling staat beschreven, later staat een gedeelte vermeld over landbouw. Zij hoopt dat landbouw niet wordt ingeruild voor natuurontwikkeling. Zij zou dit graag meer expliciet opgenomen zien in het stuk.

Gedeputeerde Van Essen benadrukt dat deze afweging ook speelt bij de Omgevingsvisie, bij de provincie en bij het ruimtelijke beleid van gemeenten. Er zijn veel grote ruimtevragers: mobiliteit, wonen, werken, energie, natuur. Het is niet zo dat overal meer ruimte aan besteed kan worden. Het is niet zo dat iedere sector kan blijven groeien. De keuze daarin ligt niet nu voor, die ligt voor bij de Omgevingsvisie en de koers die daarin bepaald wordt met elkaar.

In aanvulling op de VVD herinnert mevrouw Chidi aan haar eerdere vragen. Het gaat nu om de pijler bereikbaarheid, hoe worden de andere pijlers ingevuld? Is het niet een gemiste kans dat er niet een meer integraal verhaal in het voorstel is opgenomen?

Mevrouw Maasdam werd enigszins verrast door het antwoord van de gedeputeerde. In het overzicht van ruimtevragers noemde hij niet de landbouw. Dat lijkt haar een reële ruimtevrager en niet alleen maar een leverancier van ruimte.

Gedeputeerde Van Essen stelt dat de door hem genoemde functies al veel ruimte in beslag nemen en vragen. Bij sommige is het evident dat het ruimtebeslag zal groeien. Dat zal ten koste moeten gaan van een andere ruimtevrager. Meervoudig ruimtegebruik is zeer wenselijk, zo wordt gesproken over bouwen boven het spoor. In de commissie M&M zijn zonnepanelen in fietspaden aan de orde geweest. Er moet gezocht worden naar manieren waarop functies gecombineerd kunnen worden. Het lijkt hem een illusie om te veronderstellen dat de huidige ruimteverdeling tussen de verschillende functie tot in de eeuwigheid dezelfde zal blijven. Er kunnen verschuivingen in voorkomen. Meerdere wethouders kunnen zich voorstellen dat het ruimtebeslag van wonen vaak ten koste gaat van een stukje landbouw. Dat is een keuze die dan gemaakt wordt. Het ruimtebeslag van de grote functies is de grote puzzel waarmee men in de Omgevingsvisie te maken heeft, hiervoor moeten spelregels worden afgesproken.

Mevrouw Maasdam verwijst naar de Landbouwvisie die in de Staten bediscussieerd is. Daarin is gesproken over de behoefte aan ruimte gezien de duurzame ontwikkeling. Het lijkt haar dan ook een ruimtevrager die goed meegenomen moet worden in de totaliteit van afwegingen en niet alleen maar als de ruimtevrager waarvan ruimte afgesnoept kan worden.

Gedeputeerde Van Essen bevestigt dat dit meegenomen moet worden. Inderdaad is het zo dat duurzaamheid in de landbouw kan leiden tot een groter ruimtebeslag. Op die manier is de landbouw onderdeel van die afweging.

In reactie op de vraag van D66 over de integrale analyse wijst hij erop dat door de Provinciale Omgevingsvisie in de gebiedsdialogen met de verschillende regio's integrale kaartbeelden worden uitgewerkt. Daar wordt naar alle verschillende functies gekeken. De vraag is op welk abstractieniveau de provincie daarin wil gaan sturen. Over die vraag gaat de informatiesessie van deze avond. De integrale afweging is het hart van de keuze die de Staten moeten maken bij de Omgevingsvisie. Dat

raakt de zojuist door het CDA gestelde vraag over landbouw, want de provincie wordt niet groter en het is bekend dat de vraag groeit. Steeds meer mensen willen in de provincie wonen en werken, er is de energieopgave en de provincie moest bereikbaar zijn en blijven. Dat is de puzzel.

Mevrouw Rikkoert herinnert aan haar vraag. In de uitgangspuntennotitie worden een aantal harde getallen genoemd als het gaat om woningbouw en bedrijventerreinen. Kan op termijn van die getallen worden afgeweken? Als daarover een besluit wordt genomen, heeft dir wel degelijk gevolgen voor de Omgevingsvisie.

Gedeputeerde Van Essen vraagt of zij ook de getallen van het aantal woningen en banen bedoelt. Mevrouw Rikkoert bevestigt dit.

Gedeputeerde Van Essen licht toe dat de getallen zijn gebruikt om de tabellen te vullen, om de analyses te doen. De provincie heeft in het koersdocument aangegeven de groei van de regio te willen faciliteren. U16 heeft ook die ambitie en dat gaat over deze aantallen, die op dit moment de prognose zijn. Dit zijn momentopnamen, in geval van een economische crisis liggen de aantallen weer anders. Het is goed om enige consistentie te hanteren voor de langere termijn. De cijfers zijn een prognose. Er is een enorme ambitie om het woningtekort aan te pakken, daar hoort een forse woningbouwopgave bij. Dit zijn de getallen waarmee nu gerekend wordt. Het is niet zo dat daar nooit van afgeweken kan worden.

Mevrouw Rikkoert vraagt met nadruk of het niet een resultaatsverplichting betreft.

Gedeputeerde Van Essen stelt dat het een beoordelingskader en niet een resultaatsverplichting is.

Als het gaat om de landbouw benadrukt de heer Hazeleger de woorden van mevrouw Maasdam. De landbouw is een ruimtevrager en geen ruimtegever. Als de gedeputeerde op zoek is naar ruimte, dan kan ook overwogen worden om de extra natuuropgave over te slaan. Als men landbouw wil verduurzamen, dan vraagt dat ruimte.

Mevrouw Lejeune informeerde ernaar, ook hij zou graag een duidelijk antwoord krijgen op de vraag wat de Staten besluiten, anders kunnen de Staten niet besluiten. De SGP staat achter de lijst van maatregelen, maar het wel moet duidelijk zijn wat het besluit is. Wat wordt aan geld uitgegeven, waar komt dat vandaan en wie besluit erover?

Hij meent dat de vraag van mevrouw Rikkoert nog niet helemaal beantwoord is. Het is helder wat gedaan wordt voor de stad Utrecht en direct om Utrecht heen. Maar hoe is het met de wat bredere regio? Hoe gaat het aflopen met station Driebergen/Zeist? Er wordt hard aan dit knooppunt gewerkt, maar komt dit later terug in het knooppuntenstelsel? Station Veenendaal/De Klomp is een heel belangrijk station voor die regio. Ze staan er niet concreet in, maar dat soort knooppunten is heel belangrijk voor het OV-stelsel van de provincie.

Gedeputeerde Van Essen constateert dat de heer Hazeleger het punt van de ruimtevragers onderschrijft.

In het voorstel kan men lezen wat wordt besloten. De gedeputeerde heeft al toegezegd dat hij een nadere toelichting naar de Staten zal sturen, met name over de financiële kant.

De bredere bereikbaarheidsopgave in de regio raakt de verstedelijkingskoers die gekozen wordt met elkaar, bijvoorbeeld over waar grootschalige woningbouw in de toekomst zal plaatsvinden. Het is natuurlijk van belang dat men infrastructuur realiseert daar waar gebouwd gaat worden en andersom. Het moet op alle terreinen passen binnen de ambities van de regio. Het onderzoek, met de 100 mensen uit allerlei disciplines en overheden, gebeurt om dat inzicht te krijgen. De vraag is waar het meeste rendement behaald kan worden om de woningbouwopgave mogelijk te maken, om Utrecht Centraal te ontlasten en om Science Park beter bereikbaar te maken. De maatregelen dragen daaraan bij. In het afwegingskader is belangrijk dat de verstedelijkingskoers en de investeringen in infrastructuur met elkaar verbonden zijn. Stel er worden tienduizenden woningen rond Driebergen/Zeist gebouwd, dat zou daar een extra investering nodig zijn. Op het moment dat dit op een andere plek gebeurt, zal het dáár misschien nodig zijn. Daarom is de integrale analyse van belang.

De heer Hazeleger vraagt of de gedeputeerde in het regio-overleg met nadruk aandacht wil vragen voor de goede knooppunten die er al zijn, Driebergen/Zeist en Veenendaal/De Klomp. Hij zou hierover graag een toezegging ontvangen.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat er binnen het mobiliteitsprogramma een knooppuntenbeleid is. Het antwoord is dus ja. Maar waar het U Ned om gaat, is een grootschalige investering van Rijk en regio gezamenlijk. Hij kan niet toezeggen dat binnen U Ned in die knooppunten geïnvesteerd gaat worden, want dat hangt af van wat er uit het onderzoek gaat komen. Het woord knooppuntontwikkeling kan twee dingen betekenen: als het gaat om de ontwikkeling - het mobiliteitsprogramma. Als het gaat om de grootschalige investering met het Rijk - dan hangt het af van wat er uit de onderzoeken komt.

De voorzitter sluit de bespreking van dit onderwerp af. Zij memoreert dat er toezeggingen zijn gedaan door het college, onder andere over de financiële paragraaf.

De voorzitter concludeert dat het voorliggende voorstel wordt doorgeleid naar de Staten met de titel normaal debat.

3. SLUITING

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter dit gedeelte van de vergadering onder dankzegging voor ieders komst en inbreng.